

Megfontolt névnapok

Többször foglalkozott a Magyar Nemzet az utóbbi hetekben az MTA Nyelvtudományi Intézetének az utónév-engedélyezéssel kapcsolatos szakvéleményezési tevékenységével. A cikkekben több tárgyi tévedés van, amelyek bizonytalanságot kelthetnek az olvasókban az utónévadás gyakorlatát illetően. *Hanthy Kinga* Eperkéék (Magyar Nemzet, 2014. január 11.) című írásában olvasható:

„Messze vagyunk már attól, amikor a Magyar Tudományos Akadémia szakbizottságához kellett fordulni engedélyért, ha gyermekünket különleges névvel kívántuk feldíszíteni.” Ezzel szemben változatlanul érvényes az a jogszabály, amely szerint, ha valaki olyan nevet kíván adni gyermekének, amely nem szerepel az utónévjegyzékben, akkor azt hivatalosan a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumban kell kérvényeznie. Ezt követően a KIM illetékes osztálya kér szakvéleményt a név anyakönyvezhetőségéről az MTA Nyelvtudományi Intézetétől, majd az ott működő utónévbizottság szakmai véleményt készít, amely alapján javasolja vagy nem támogatja a név anyakönyvezését. Az 1982. évi 17. törvényerejű rendelet mondja ki: „Amennyiben a szülők által választott utónév nem szerepel az utónévjegyzékben, a Magyar Tudományos Akadémia nyilatkozik a kért utónév anyakönyvezhetőségéről.” Té-

vedés tehát az az állítás, hogy a szülőknek kizárólag az anyakönyvvezetőt kell meggyőzniük arról, jegyezze be a legfurcsább keresztnévet is. Erről ugyanis minden esetben az intézetben működő utónévbizottság dönt az érvényben levő jogszabályokra, névadási hagyományainkra, valamint más országok névadási joggyakorlatára épülő szakmai alapelvek szerint.

„A mai szabályozatlanságban már az is nagy szó, ha legalább a név nemében sikerül egyezésre jutni.” Ezzel szemben az utónévadást nem jellemzi szabályozatlanság. A nemeknek megfelelő névadást a fent idézett jogszabály 30. §-ának (4) bekezdése szabályozza.

A szerző összekeveri az utónév-engedélyezés gyakorlatát a névnapok kijelölésével, amely kérdés egyáltalán nem névtani ügy, és ily módon nem tartozik az MTA Nyelvtudományi Intézetének illetékességébe. A – pontos nevén – naptári bizottság nem is az Akadémia kezdeményezésére jött létre: a 2013 nyarán alakult naptári bizottság működéséhez az intézetnek semmi köze. E bizottság tagja nyelvész, néprajzos, néprajzos-nyelvész és egyháztörténész, akik társadalmi megbízásúként, fizetség nélkül végzik a munkát. Az intézetből egyébként egy munkatárs tagja ennek a bizottságnak. A bizottság éppen azért áll sokféle területről érkező szakemberekből, hogy megfontolt legyen majd a névnapok meghatározása.

Ami a valódi vagy ál régi magyar nevek adását illeti. Munkatársaink nem „alkotnak” neveket, sem íróasztal mellett, sem egyéb módon. Tevékenységük a szülők javaslataira reagál, tehát alapvetően a szülők mindenkori igényei határozzák meg azoknak a neveknek a körét, amelyeket a bizottság a rendelkezésre álló hiteles források alapján véleményez. A bejegyzésre javasolt nevek esetében mindig van hiteles bizonyítéka a név létezésének.

MTA Nyelvtudományi Intézet

Örömmel olvassuk, hogy a Nyelvtudományi Intézet ura a helyzetnek, és nem engedi, soha nem is engedte ki hatóköréből a névadás tudományos alapú szabályozását. De amit írunk, nem is erről szólt. Inkább arról, hogy a szülők fantáziája túlteng mindenben, miként a tudatlansága és felelőtlenége is, amikor nevet választanak gyermekeiknek. Továbbá arról próbáltunk írni, hogy a Málna, a Ribizli és az Eperke eredetileg nem voltak személynevek, tehát az első engedélyezési alkalommal rögzíteni kellett – és ezt az intézet illetékes munkatársa meg is tette –, hogy ettől kezdve a Ribizli lány, és kész. És nem kell csodálkozni, ha nincs névnapja. Valamint azt próbáltuk még megírni, hogy a régi magyar nevek divatjának sok esetben semmi köze sincs a régi magyar nevekhez. Csak a szülők azt hiszik. Mindezzel nem kívántuk rontani a Nyelvtudományi Intézet hitelét, ahogy azzal sem, hogy összekeverjük a Magyar Tudományos Akadémiával mint szervezettel. Vagyis amikor Akadémiát írtunk, épp nem az intézetre gondoltunk. Ami pedig gonosz megjegyzésünket illeti, hogy az anyakönyvvezetők meggyőzhetőek olyan nevek anyakönyvezéséről is, amelyek nem szerepelnek a hivatalos névtárban, csak azt kérdezzük: mi történik, ha mégis?

Hanthy Kinga